

Un esperit lliure

Article de Ferran Mascarell publicat a El Periódico de Catalunya

FERRAN MASCARELL - Conseller de Cultura

Escric sota la impressió que em van produir les paraules de comiat del president Maragall. Va parlar amb aplom, intentant evitar aquest punt d'emoció que sens dubte sentia, oferint les seves raons des de la fondària de les seves conviccions, evitant tancar portes, significant el seu compromís amb el socialisme català i la catalanitat. Va parlar com un gran dirigent polític i com una persona honorable. Va posar en relleu la seva satisfacció per haver aconseguit els seus principals objectius polítics i personals: aconseguir l'alternança de govern, construir un projecte de l'esquerra catalana, impulsar l'Espanya plural, fer del PSC el primer partit del país. Mentre el president exposava les seves raons, a la sala on es reuneix el Govern, un grup de consellers i alts càrrecs l'escoltàvem a través de la imatge del circuit intern de televisió. L'atenció era extrema. Escrutàvem cada paraula, cada gest. La política té unes regles de joc misterioses. Complexes. A vegades indesxifrables. No sol ser directa. És continguda.

Cada un dels seus arguments motivava el vell zoòtrop de la meva memòria. En política domina el presentisme. Tot sembla la conseqüència de l'ara mateix, però gairebé res ho és. Maragall diu haver satisfet els seus objectius polítics. Me'l crec només a mitges. Un polític com Maragall no es dona mai per satisfet. La realitat és massa complexa i apassionant per desentendre-se'n. No obstant, sí que estic segur que el país que ell deixa com a president és molt més semblant al que havia somiat que el que es va trobar fa només tres anys. Semblant, però sens dubte no igual al que havia somiat. Al seu país li queda molt camí per recórrer. I ell ho sap. Mentre l'escoltàvem vaig recordar que el 1983, en el seu primer discurs com a alcalde al Col·legi de Periodistes de Catalunya, va lamentar la lentitud del Govern d'aquells anys per escometre les grans reformes que el país necessitava. "Preveig --va dir-- que la fase constituent de Catalunya, en el sentit més ampli, durarà encara un parell d'anys". Citava, entre altres, la llei de bases del règim local, la d'ordenació territorial, la llei municipal. La fase constituent no ha durat dos anys, n'ha durat 25 i encara no s'ha acabat.

Maragall corria més que la realitat. Maragall somiava, el seu entorn polític es petrificava. El 1983 ja es lamentava de l'hiperrealisme en política. "Els nostres somnis han anat a parar a la paperera de l'hiperrealisme", deia i es lamentava de l'"unitarisme polític dominant". Va ser des del principi un esperit lliure. En aquella conferència del 29 de desembre del 1983 va fer una crida: "Crido als esperits independents de la ciutat a la revolta pacífica, utilitzant la ploma i la paraula. Defenso el dret de la ciutat a la diversitat i al pluralisme, el dret al diàleg, a la dialèctica, enfront del predomini de les adhesions i els anatemes".

MARAGALL ha canviat relativament poc. En realitat tots solem canviar poc. Potser ha perdut grapa, com ara diuen els seus crítics; però ha estat un polític avançat i inconformista, potser políticament desordenat o una mica ingenu, potser fins i tot massa entremaliat, però sempre un parell de metres més endavant que els altres. El model de ciutat que somiava els anys 80 es va convertir en la base del seu model de país --progrés, equilibri territorial i justícia social--. La política ha estat per a ell la materialització democràtica dels somnis compartits; l'espai compartit amb els polítics professionals i els ciutadans. Una idea de catalanitat oberta que no només és essència, sinó que es construeix cada dia, ha estat la guia de fons del seu pensament. Una idea d'Espanya basada en la pluralitat, en la negació de l'uniformisme, ha estat sempre el seu referent. Avui, tot i la crítica a la qual ha estat sotmès, el seu pensament sobre la societat, sobre Catalunya i sobre Espanya té un més que raonable ancoratge en el cos social.

Maragall, com a president, com a alcalde, com a constructor de l'actual partit socialista, ha tingut un paper essencial en la Catalunya dels últims 25 anys. Des de Barcelona va fer somiar diverses generacions que era possible fer un salt de qualitat en la quotidianitat de les nostres ciutats, que era possible recuperar el temps perdut, fins i tot convertir la capital de Catalunya en un referent internacional. Enfront del pujolisme, el maragallisme va alimentar un imaginari col·lectiu capaç d'establir un model de catalanitat diferent. I això, només als unitaristes que ja denunciava els anys 80, els pot semblar malament.

Des de la Generalitat, Maragall ha posat en relleu una altra cosa no menys transcendent: la catalanitat ha de pesar i pot pesar a Espanya. Estic convençut que les pròximes generacions d'espanyols disfrutaran dels beneficis d'un Estat

més plural, obert i democràtic gràcies a Maragall. Fins i tot els portaveus de l'apocalipsi en disfrutaran. Estic segur que Maragall continuarà actiu en la política catalana. A la seva manera. Continuarà sorprenent amb plantejaments lliures i heterodoxos, sovint incompresos, a vegades inoportuns. Continuarà alimentant la llegenda d'un polític inusual i imprevisible. Continuarà oferint el millor de si mateix pel seu país --per Catalunya--, per l'Espanya plural somiada i pel progrés de tots.

Maragall està a punt de tancar una etapa important de la seva vida política i personal. Estic segur que els llibres d'història anotaran les seves dues grans aportacions: haver reinventat la il·lusió de tot un país transformant profundament la seva capital, i haver deixat als catalans un Estatut que constitueix l'eina més útil possible perquè construeixin un futur millor. Potser no diran, no obstant, que la seva altra aportació ha estat encara més important: exercir d'una manera diferent en l'encotillat món de la política el seu dret a la llibertat. En qualsevol cas, tot indica que a Maragall encara li queda molt per dir.